

RAMAZAN VE İYİLİK

GİRİŞ

Evveli rahmet, ortası mağfiret, sonu günahlardan kurtuluş ayı olan Ramazan-ı şerifin ilk cumasına ulaşmış bulunuyoruz. Gündüzlerinde oruç, mukabele, Kur'an tilaveti; gecelerinde iftar, sahur, teravîh ve daha nice güzelliğiyle on bir ayın sultanına merhaba dedik. Rabbim ibadetlerimizi kabul eylesin, bizlere sağlık ve afiyet içerisinde Kadir Gecesi'ne ulaşabilmeyi ve Bayrama affolunmuş olarak kavuşabilmeyi nasip eylesin.

İslam dini, kişinin dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamayı amaçlamaktadır. Dinimiz bu hedefi gerçekleştirmenin yollarını da göstermiştir. Bu yolların başında “iyi olmak”, “iyiliği çoğaltmak”, “yeryüzüne iyiliği hâkim kılmak” gelmektedir. Müslümanın en önemli görevlerinden birisi de yeryüzünü mamur etmektir. Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de bu hedefe şöyle işaret etmektedir:

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ

“And olsun zikirten sonra Zebur'da da, “Yeryüzü iyi kullarıma kalacaktır” diye yazmıştık.” (Enbiya, 21/105) Ayet-i kerimede zikir kelimesi Hz. Mûsâ'ya indirilen Tevrat'ı, Zebur Hz. Davud'a indirilen kitabı, arz da genel olarak yeryüzünü ifade etmektedir. Buna göre Allah Teâlâ, adı geçen kitaplarda ve Kur'an'da, dünyada kötülerin ve kötülüğün sürekli olarak pâyidar olamayacağını; iyiliğin asıl, kötülüğün ise arızı, geçici olduğunu, hâkimiyetin eninde sonunda iyilerin eline geçmesinin mukadder bulunduğunu haber vermiştir.

Genel olarak tarihte olup bitenlere bakıldığında her zaman iyilerin (salih kulların) hâkim olduklarını söylemek mümkün değilse de, eninde sonunda onların kazandığı ve kötülerin hem servet hem de egemenliklerine vâris oldukları, dünyada hayatın bu sayede devam ettiği görülmektedir. Peygamberler tarihine baktığımızda Firavun, Nemrut, Calut gibi zalim hükümdarlara ve Haman, Karun gibi güç odaklarına karşı mücadele eden peygamberler ile onların salih ümmetleri kurtulmakta, düşmanları ise ya mağlûp veya helâk olarak tarih sahnesinden çekilmektedirler. İslâm tarihinde de Hz. Peygamber'e (s.a.s.) karşı çıkan ve ona her türlü zulmü ve baskıyı uygulayan inkârcılar sonunda mağlûp ve perişan olmuşlar, onların mülkü ve memleketi Müslümanların eline geçmiştir. (Kur'an Yolu Tefsiri, 3/703-705)

A. İYİLİK KAVRAMININ TANIMI

Ayet ve hadislerde iyilik, “hayır”, “birr”, “iẖsan”, “hasenat”, “lütuf”, “fazl”, “kerem”, “marûf”, “mürüvvet”, “salih” vb. kavramlarla ifade edilmiştir.

Peygamber Efendimiz (s.a.s) iyiliği bir hadis-i şerifinde şöyle tarif etmiştir:

... الْبِرُّ مَا أَطْمَأْنَنْتَ إِلَيْهِ النَّفْسُ وَأَطْمَأَنَّ إِلَيْهِ الْقَلْبُ، وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي النَّفْسِ وَتَرَدَّدَ فِي الصَّدْرِ وَإِنْ أَفْتَاكَ النَّاسُ وَأَفْتَوْكَ.

“...İyilik, gönlünü huzura kavuşturan ve içine sinen şeydir; kötülük ise insanlar sana fetva verseler bile, gönlünü huzursuz eden ve içinde kuşku bırakan şeydir.” (Dârimî, Büyû', 2) Modern insan, iyiliğin ne olduğu konusunda bir görüşler ve tanımlar seliyle mücadele ederken, Hz. Peygamber (s.a.s) iyiliğin tanımını insanın kendi iradesine ve vicdanına bırakmıştır.

Başka bir sefer Hz. Peygamber'e (s.a.s.) iyilik ve kötülük sorulmuş, Allah Resulü (s.a.s.) şöyle buyurmuştı:

الْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي نَفْسِكَ وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلَعَ عَلَيْهِ النَّاسُ

“İyilik, güzel ahlâktır; kötülük ise, vicdanını rahatsız eden ve insanların bilmesini istemediğin şeydir.” (Müslim, Birr, 14-15; Tirmizî, Zühd, 52) Kur'an-ı Kerim'de ise Rabbimiz:

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّنَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ
السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا
وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

“İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz değildir. Asıl iyilik, o kimsenin yaptığıdır ki, Allah’a, ahiret gününe, meleklere, kitaplara, peygamberlere inanır. (Allah’ın rızasını gözeterek) yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenenlere ve kölelere sevdiği maldan harcar, namaz kılar, zekât verir. Antlaşma yaptığı zaman sözlerini yerine getirir. Sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabreder. İşte doğru olanlar, bu vasıfları taşıyanlardır. Müttakiler ancak onlardır!” (Bakara, 2/177)

Ayet-i kerimede geçen “*Birr*” Kur’an-ı Kerim’in en kapsamlı kavramlarından biridir. Bu kelimenin geçtiği ayetler bütün olarak değerlendirildiğinde bunun Kur’an’da, iman ve ibadetten başlamak üzere her türlü iyilik, ihsan, itaat, doğruluk, günahsızlık gibi manalarda kullanıldığı görülür. Aynı kökten gelen “*berr*” ise hem “çok şefkatli ve kerem sahibi” anlamında Allah’ın bir ismi (Tûr 52/28), hem de “itaatkâr” anlamında insanın sıfatı olarak Kur’an’da tekrarlanmıştır. (Kur’an Yolu Tefsiri, I/263-264; Ali Toksarı, *Birr*, DİA, VI, 204-205)

Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

“*Hayır olarak ne yaparsanız muhakkak ki Allah onu bilir.*” (Bakara, 2/215)

Ayette geçen “*hayır*” kelimesi sözlükte genellikle “iyi, iyilik” veya “en iyisi, daha iyisi” manasında ve şerrin zıddı olarak kullanılır. Hayır kelimesi Kur’an-ı Kerim’de 176 defa tekrar edilmekte; içinde geçtikleri ayetlerin konularına göre az çok farklı anlamlarda kullanılmakta olup bütün bu anlamları “iyi, güzel, değerli, faydalı ve arzulanan şeyler” şeklinde oldukça kapsamlı bir tanımda toplamak mümkündür. Hayır kelimesi, “sâlih amel” gibi kavramlara yakın anlamlarda olmak üzere her türlü iyi tutum ve davranışların ahlâkî değerini belirtmek üzere de kullanılır. Kur’an da insanın ahirette kendisi için faydalı olacak bütün iyilikler hayır diye isimlendirilmiştir. Bu ayette hayır, mutlak olarak Allah rızası için yapılan “iyilik” anlamındadır. (Kur’an Yolu Tefsiri, I/335-338)

Câbir b. Abdullah’ın (r.a.) naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ

“*Her iyilik/güzel iş bir sadakadır.*” (Buhârî, Edeb, 33) İyilik gücü kudreti yerinde olanın gücüyle, malı olanın malıyla, ilmi olanın da ilmiyle olabileceği gibi gencin yaşlıya saygısı ve hizmeti, yaşlının nasihati de iyiliktir. İyiliğe çağırmak, kötülüğe engel olmak, tebessüm etmek, yol sorana tarif etmek, yolda eziyet veren bir şeyi kenara kaldırmak da iyiliktir. İyilik çeşitlerini göstermesi bakımından şu hadis-i şerif dikkat çekicidir:

“*İnsanların her bir eklemi için her gün bir sadaka gerekir. İki kişi arasında adâletle hükmetmen sadakadır. Bineğine binmek isteyene yardım ederek bindirmen yahut yükünü bineğine yüklemen sadakadır. Güzel söz sadakadır. Namaz için mescide giderken attığın her adım bir sadakadır. Gelip geçenlere eziyet veren şeyleri yoldan kaldırman da sadakadır.*” (Müslim, Zekât, 56) Bu hadis-i şerifte dargın iki Müslüman’ın arasını bulmak, hayvanına veya arabasına binmeye çalışana yardımcı olmak, eşyasını yüklemekte, taşımakta güçlük çekenlere yardım etmek, camiye namaz için giderken yürümek gibi bazı hayır yolları ve imkânları sayılmaktadır. Bu ve benzeri hadis-i şerifler

İslam'da hayır ve iyilik yollarının gerçekten pek çok olduğunu göstermektedir. (İsmail Lütfi Çakan, İyilik Ayı Ramazan, DİB, s. 86)

B. ALLAH'IN RIZÂSINA ULAŞMANIN YOLU: İYİLİK

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

“Allah yolunda sevdiğiniz şeylerden harcamadıkça iyiliğe asla eremezsiniz. Ne harcarsanız Allah onu hakkıyla bilir.” (Ali İmran, 3/92)

Müfessirler kişinin sevdiği şeyleri “servet, mevki, ilim ve beden kuvveti gibi maddî ve mânevî imkânlar” şeklinde yorumlamışlardır. Ayet-i kerime, sadaka veya Allah yolunda yapılan diğer harcamaların işe yarar, kıymetli şeylerden yapılmasının gereğine işaret etmekte, aksi takdirde yapılan harcamada hedeflenen gayeye ulaşılamayacağını bildirmektedir.

Bu âyet indiği zaman ensarın zenginlerinden olan Ebu Talha, Mescid-i Nebî'nin karşısında bulunan en çok sevdiği Beyruhâ adındaki bahçesini Allah yolunda infak etmek istemiş ve bu konuyu Allah Resulü'ne (s.a.s.) açmıştı. Hz. Peygamber (s.a.s.) bu davranışından dolayı onu överek “gerçekte kazandıran malın bu mal olduğunu” belirttikten sonra ona bahçesini akrabaları arasında taksim etmesi tavsiyesinde bulunmuş; o da bu tavsiyeyi yerine getirmiştir. (Buhârî, Zekât, 44) Hz. Ömer de (r.a.) en iyi malının Hayber'deki hissesi olduğunu söyleyerek onu Allah yolunda harcamak için ne yapması gerektiğini Hz. Peygamber'e (s.a.s.) sormuş, O da *“Aslını tut, meyvesini sadaka ver”* buyurmuştur. Bunun üzerine Hz. Ömer, geliri gereken yerlere harcanmak üzere o bağı vakfetmiştir. (Buhârî, Şürût, 19) Bu tür davranışlar sahâbe döneminde çokça yaşanmıştır. (Kur'an Yolu Tefsiri, I/629-631)

C. HERŞEYE RAĞMEN İYİLİK

“Bir adam Hz. Peygamber'e (s.a.s.) gelerek: “Ya Resulallah, benim yakınlarım var. Ben onlarla irtibatımı sürdürüyorum, onlar benimle alakayı kesiyorlar. Ben onlara iyilik ediyorum, onlar bana kötülük ediyorlar. Ben onlara yumuşak davranıyorum, onlar bana kaba davranıyorlar.” demişti. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:

“Eğer dediğin gibi ise, neredeyse onlar senin iyi davranışların karşısında eziliyorlar. Sen böyle devam ettikçe Allah onlara karşı daima sana bir yardımcı verecektir.” (Müslim, Birr, 22)

Huzeyfe (b. Yemân) tarafından nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

لَا تَكُونُوا إِمَّةً تَقُولُونَ: إِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ أَحْسَنًا، وَإِنْ ظَلَمُوا ظَلَمْنَا، وَلَكِنْ وَطِّنُوا أَنْفُسَكُمْ،
إِنْ أَحْسَنَ النَّاسُ أَنْ تُحْسِنُوا، وَإِنْ أَسَاءُوا فَلَا تَظْلِمُوا

“İnsanlar iyilik yaparlarsa biz de iyilik yaparız; zulmederlerse biz de zulmederiz”, diyen zayıf karakterli kimseler olmayın. Bilakis iyilik yaptıklarında insanlara iyilik yapmayı, kötülük yaptıklarında ise onlara zulmetmemeyi içinize (bir ilke olarak) yerleştirin.” (Tirmizî, Birr, 63)

Hz. Ebu Bekir (r.a.), teyzesinin torunu olan Mistah'ı yetim bir çocuk olarak büyüttmüş, koruyup kollamış, himaye etmişti. Mistah yetişkinlik çağında iken de fakir olduğu için Hz. Ebu Bekir (r.a.) ona yardım etmeye devam etmişti. Ancak Müreysi gazvesinden sonra meydana gelen İfk Hadisesi'nin yayılmasına adı karışınca Hz. Ebu Bekir (r.a.) artık Mistah'a yardım etmeyeceğine dair yemin etmişti. Ancak Hz. Ebu Bekir (r.a.) bu davranışı sebebiyle ayet ile uyarılmıştır:

وَلَا يَأْتِلِ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَى وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“İçinizden yardım sever ve zengin olanlar akrabaya, yoksullara ve Allah yolunda hicret edenlere artık bir şey vermeyeceğiz diye yemin etmesinler. Bağışlasınlar, hoş görsünler; Allah’ın sizi bağışlamasını arzu etmez misiniz? Allah çok bağışlayıcıdır, çok esirgeyicidir.” (Nur, 24/22)

Bu ayetin nâzil olmasının akabinde Hz. Ebu Bekir (r.a.) Mistah’a iyilik yapmama kararından vazgeçmiş, her şeye rağmen iyiliklerine devam etmiştir. Bu hadise, iyiliksever insanların, bizzat iyilik yaptıkları kimseler tarafından da zarara uğratılabileceğini, ancak gerçek iyilik sahiplerinin bağışlamayı tercih ederek iyiliklerini kesmemeleri gerektiğini anlatmaktadır. Bu olayda Hz. Ebû Bekir’in himayesinde büyümüş, yetişkinlik döneminde de ondan yardım görmeye devam etmiş birinin Hz. Ebû Bekir’in (r.a.) kızına atılan iftiraya karışmak gibi iyilik sahibine karşı büyük bir ihaneti söz konusudur. Ancak buna rağmen Allah (c.c.), Hz. Ebu Bekir’den (r.a.) ona yaptığı yardım ve iyiliği kesmemesini istemiştir. (İyilik, DİB, s. 43-44)

Bu âyet nâzil olunca Hz. Ebubekir (r.a.), *“Vallahi Allah’ın beni bağışlamasını arzu ederim, bunu her şeye tercih ederim”* diyerek yeminini bozdu ve yardıma devam kararı aldı. İslâm ahlâkında *“kötülüğe karşı iyilikle muamele etmek”* kuralı vardır. Fıtratı, temel insanlık nitelikleri bozulmamış insanları ıslah etmenin, kötü yoldan çevirmenin, yeniden erdemli topluluğa katmanın yollarından biri de budur. (Kur'an Yolu Tefsiri, 4/63)

D. İYİLİKTE ÖRNEK SAHABİ HZ. EBU BEKİR (r.a.):

Allah Resûlü (s.a.s.), *“Ebû Bekir ne iyi bir adamdır.”* (Tirmizî, Menâkıb, 32) buyurmuştu. Mekke döneminde zalim efendilerinin türlü cefaları altında inleyen ve ilk Müslümanlardan olan zayıf sahabiler, Bilâl-i Habeşî, annesi Hamâme, Âmir b. Führeyre, Ubeyy, Zinnîre, Nehdiye ve diğerleri Hz. Ebu Bekir (r.a.) tarafından özgürlüklerine kavuşturuldu. Malını zayıf kölelerin hürriyeti için değil de kendisine yardımı dokunacak güçlü köleler için harcamasını söyleyen babasına verdiği cevap gayet netti. Onları sadece *“Allah rızası”* için alıp azad ettiğini söyledi.

Saadet asrının günlerinden bir günde, Allah Resûlü (s.a.s.) ashabına, buyurdu ki:

- ***“Bugün sizden kim oruçlu olarak sabahladı?”*** Cevabı veren Hz. Ebu Bekir (r.a.) idi:
- *“Ben! Ya Resulallah!”* Allah Resulü (s.a.s.),
- ***“Bugün sizden kim bir cenazenin arkasından gitti?”*** buyurdu. Yine aynı ses:
- *“Ben! Ey Allah’ın Resulü!”* dedi. Hz. Peygamber (s.a.s.),
- ***“Bugün sizden kim bir fakiri doyurdu?”*** diye sordu. Cevap yine ondan geldi:
- *“Ben! Ya Resulallah!”* Hz. Peygamber (s.a.s.),
- ***“Peki, bugün sizden hanginiz bir hastayı ziyaret etti?”*** dedi. Yine Hz. Ebû Bekir (r.a.) idi,
- *“Ben! Ey Allah’ın Resulü!”* dedi. Ve bunun üzerine Allah Resulü (s.a.s.), onu şu sözlerle müjdeledi:
- ***“Bu hasletler kimde bulunursa o, mutlaka cennete girer.”*** (Müslim, Fedâilü’s-sahâbe, 12)

Hz. Ebû Bekir (r.a.), infak konusunda kendisiyle yarışan Hz. Ömer’i (r.a.) hüsrana uğratacak kadar eli açık idi. Bir defasında, servetinin tamamını infak ederek, Resûlullah’ın (s.a.s.) ailene ne bıraktın sorusuna *“Allah’ı ve Resûlü’nü”* cevabını vermiş ve bu cevabıyla Hz. Ömer’i geride bırakmıştı. (Ebû Davud, Zekât, 4; İyilik, 69-72)

E. İYİLİKLER KÖTÜLÜKLERİ GİDERİR

İnsan beşer olması gereği hata edebilir, günah işleyebilir. Günahından tövbe eden bir mümin, pişman olup istiğfar ettiği gibi, tövbesinin kabul olması için iyilikler yapması da gerekir.

Ebu Zerr’in (r.a.) rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) ona şöyle buyurmuştur:

اَتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتَّبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ

“Nerede olursan ol, Allah’a karşı sorumluluğunun bilincinde ol! Kötülüğün peşinden iyi bir şey yap ki onu yok etsin. İnsanlara da güzel ahlâka uygun biçimde davran!” (Tirmizî, Birr, 55)

إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ

“Şüphesiz ki iyilikler kötülükleri yok eder.” (Hud, 11/114)

F. HERKES EKTİĞİNİ BİÇER

Bir hastaya vardın ise,
Bir içim su verdin ise,
Yarın anda karşı gele,
Hak şarabın içmiş gibi.

Bir miskini gördün ise,
Bir eskice verdin ise,
Yarın anda karşı gele,
Hak libâsın biçmiş gibi.

Herkes ektiğini biçer, yaptığıının karşılığını görür. Yapılan iyiliklerin hem dünyada hem de ahirette mükâfatı olacaktır.

لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ

“Bu dünyada iyilik yapanlar iyilik bulacaklardır.” (Zümer, 39/10) İyiler, ahirette olduğu gibi dünyada da her türlü hayırla ve mutlulukla mükâfatlandırılacaktır.

Enes b. Malik (r.a.) Peygamber Efendimizin (s.a.s.) en çok yaptığı duanın ne olduğunu bize şöyle haber veriyor:

اَللّٰهُمَّ اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

“Allah’ım, bize dünyada iyilik ver, âhirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru!” (Müslim, Zikir, 26) Bizler sadece ahirette iyiliği değil dünyada da iyiliği isteriz. Dünyada iyiliğin yayılmasını gerçekleştirme mücadelesi veren bir Peygamberin ümmetiyiz.

Ebû Hüreyre’den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu: “ Allah Teâlâ kıyâmet gününde şöyle buyurur:

-“Ey âdemoğlu! Hastalandım, beni ziyaret etmedin.” Âdemoğlu:

- Sen âlemlerin Rabbi iken ben seni nasıl ziyaret edebilirdim? der. Allah Teâlâ:

- “Falan kulum hastalandı, ziyaretine gitmedin. Onu ziyaret etseydin, beni onun yanında bulurdun. Bunu bilmiyor musun? Ey Âdemoğlu! Beni doyurmanı istedim, doyurmadın.” buyurur. Âdemoğlu:

- Sen âlemlerin Rabbi iken ben seni nasıl doyurabilirdim? der. Allah Teâlâ:

- “Falan kulum senden yiyecek istedi, vermedin. Eğer ona yiyecek verseydin, verdiğini benim katımda mutlaka bulacağını bilmez misin? Ey Âdemoğlu! Senden su istedim, vermedin.” buyurur. Âdemoğlu:

- Ey Rabbim! Sen âlemlerin Rabbi iken ben sana nasıl su verebilirdim? der. Allah Teâlâ:

- “Falan kulum senden su istedi, vermedin. Eğer ona istediğini verseydin, verdiğinin sevabını katımda bulurdun. Bunu bilmez misin?” (Müslim, Birr, 43) buyurur. Yapılan iyilikler Allah’ın rızasını kazanmaya vesiledir.

Hız. Mevlana'ya göre iyilik yapmak ve malı dağıtmak, ekin eken çiftçinin ambarını boşaltması gibidir. Ekim sırasında ambar boşalır ama hasat zamanı gelince yerine yüzlercesi, binlercesi gelir. Ekim zamanı korkarak ambarındaki buğdayı tarlaya ekmeyen çiftçi onu bitlere, kurtçuklara, farelere yem eder. Hasat mevsimi ise hasret ve nedametle ellerini ovuşturur. (İyilik İnsanı İyilik Yaşatır, s. 20-21)

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا (٩٦)

“İman edip dünya ve âhiret için yararlı işler yapanlara gelince, Rahman onlar için (gönüllerde) bir sevgi yaratacaktır.” (Meryem, 19/96)

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ

“Şüphesiz, iyiler Naîm cennetindedirler.” (İnfîtâr, 82/13) Amel defterini iyilikleriyle dolduran müminin ahirette mükâfatı cennet olacaktır.

İyilik yapan kişi tarlasına tohum eken çiftçiye benzer. Nasıl ki bir çiftçi arazisinden en iyi şekilde mahsul elde etmek için ziraata gereken önemi verir ve tohumun en iyisini ekerse; iyilik yaparak başkalarına faydalı olan kişi de malının iyisinden bolca vermelidir. Çünkü Allah Teâlâ bu iyiliğinden dolayı onu en güzel şekilde mükâfatlandıracaktır. (İyilik İnsanı İyilik Yaşatır, TDV, s. 17)

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ

“İyiliğin karşılığı da ancak işte böyle iyiliktir.” (Rahman, 55/ 60)

SONUÇ

İyi olabilmek, iyiliğe ulaşabilmek için herkesin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesi gerekir. Zengin servetini, makam sahibi yetkisini iyi yönde kullanmalıdır. Âlim ilmiyle aydınlatmalı, güçlü hakkın yanında olmalıdır.

Ömür sermayesi tükenmeden rahmet ve bereket ayı bu Ramazan-ı şerifte iyiliklerimizi çoğaltmalı, iyiliğin hâkim olması için gayret etmeliyiz. Zekâtlarımızla, sadakalarımızla, fidyelerimizle, iftarlarımızla hayra anahtar ve iyiliğin öncüsü olalım. Peygamber Efendimizin (s.a.s.) buyurduğu gibi:

“Öyle insanlar vardır ki (âdeta) hayrın anahtarları, şerrin kilitleri gibidir. Kimisi de şerrin anahtarları ve hayrın kilitleri gibidir. Ne mutlu Yüce Allah'ın hayrın anahtarlarını ellerine verdiği o kimselere! Ve yazıklar olsun Yüce Allah'ın şerrin anahtarlarını ellerine verdiği o kimselere!” (İbn Mâce, Sünnet, 19) İyilik ve güzellik müminin hayat tarzıdır. Onun yaşam gayesi iyiliğin yeryüzüne hâkim olması gayretidir.

Hız. Ömer misali her günün sonunda, “Bugün Allah için ne yaptın?” diyerek, iyiliklerimiz mi kötülüklerimiz mi hangisinin daha çok olduğu hususunda kendimizi sorgulamalıyız.

Sohbetimizi Allah Resulü'nün (s.a.s.) şu duası ile bitirelim:

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ إِذَا أَحْسَنُوا اسْتَبَشَرُوا وَإِذَا أَسَاءُوا اسْتَغْفَرُوا

“Allah'ım! Beni, iyilik yaptıkları zaman sevinç duyan, kötülük yaptıkları zaman da bağışlanma dileyen kullarından eyle”. (İbn Mâce, Edeb, 57)